

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A volt vármegyei számvevők pótléka.

A Széll-féle kormánynak egyik messze kiható intézményét képezi az ország összes vármegyéiben a megyei számvevőségi tisztviselőknek az állami szolgálatba történt átvétele. Annak idején sok szó hangzott el a fölött, vajjon ezen változás előnyös lesz-e a megyei közigazgatásra, avagy nem. A sok pro és kontra véleményeknek még eddig egyike sem nyerhetett beigazolást, mert maga a tervezett reform még teljes terjedelmében végrehajtva nincsen. De ami ma már tény és pedig megdönthetetlen tény az az, hogy az állam által átvett, illetve az állami szolgálatba beosztott tisztviselőkre nem volt valami előnyös az új reform.

Már a törvény életbeléptetésekor nagy mozgalom indult meg a számvevők körében az iránt, hogy a reájuk vonatkozó sérelmes intézkedések abból töröltessenek és különösen azok a részek, amelyek a rangbeosztást állapították meg, átváltoztassanak.

Mert ami a rangbeosztást illette, az már eleve hátrányos volt a megyei számvevőkre nézve és utóbb az életbe-

léptetés után határozottan sérelmes, mert nagyon sok hosszú szolgálati idővel rendelkező megyei tisztviselő rangban mögéje került az államiaknak.

Most hogy a törvény már végre lett hajtva és a pénztárak megyei kezelése megszűnt, a vármegyei volt számvevőségi tisztviselők országos mozgalmat indítottak az iránt, hogy fizetési pótlékuk az 1904. évi I. t. c. alapján szabályoztassék, illetve állapítottassék meg. Mert a pótlékot nem a kinevezéstől kezdődőleg állapította meg az állam, hanem csak ez év január 1-től számítól. Mindenesetre sérelmes ezen intézkedés, mert általa nagyon sok hosszú szolgálatu tisztviselő érzékeny anyagi veszteséget szenved.

Vármegyénk volt számvevői valamennyien csatlakoztak az országos mozgalomhoz és a következő kérvényt intézték gróf Tisza István miniszterelnökhöz:

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök ur!
 Kegyelmes urunk!

Az 1904. évi I. t. c. alapján a nagyméltóságú m. kir. összminiszterium nevében 530/1904. M. E. szám alatt Nagyméltóságod által az állami alkalmazottak részére pótlé-

kok engedélyezése tárgyában kibocsájtott végrehajtási rendelet kifejezetten nem intézkedik az 1902. évi III. törvénycikk rendelkezése folytán állami szolgálatba átvett volt vármegyei tisztviselőket megillető pótlékok iránt — s e miatt a pótlékok egyéenkénti megállapításánál szolgálati időnk csupán az 1904. évi január hó 1-től, illetve az állami szolgálatba lépésünk napjától számított — holott a vármegyénél töltött szolgálati időnk nagyrészt a mostani fizetésünknek megfelelő vagy magasabb fizetési osztályban töltöttük el. Alázattal és teljes bizalommal fordulunk tehát Nagyméltóságodhoz és tisztelettel kérjük, hogy a fenti végrehajtási rendelet 30. §-át oly módon kiegészítetni méltóztassék, hogy a vármegyénél a mostani hiv. állásunknak megfelelő vagy magasabb állásban eltöltött szolgálati időnk a pótlék megállapításánál figyelembe vétessék, mert a fenti miniszteri rendeletnek ilyenén való értelmezése a magas miniszteriumnak — bizonyára Nagyméltóságod kezdeményezéséből — hozott minisztertanácsi határozat nemes intencióját semmisíti meg. Ugyanis a magas kormány az 1893. évi IV. törvénycikk 5. §-ában rejlő felhatalmazás következtében az átvett tisztviselőknek majdnem felét az illető rangosztály magasabb fizetési fokozataiba nevezte ki azzal a világos céllal, hogy ezáltal a huzamosabb és becsületesebben teljesített szolgálatnak megfelelő átvételt eszközöljön.

Az 1904. évi I. törvénycikk tekintet

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Évfordulón.

Mióta áttört az a napfény
 A felhővel beárnyékolta egen,
 Azóta érzem, hiába hull a lomb,
 Nekünk nincs ősünk, ugy-e édesem?
 Menyasszonyfővel gyöngén rád hajolva
 Mit is suttogtam néked akkor én?
 — Oh édes álmok legszebb álmódási
 Örökké így mosolygjátok felém!...
 Jöjj édes, hadd boruljak a szivedre,
 Könnyes mosollyal hadd csókoljalak!
 Hadd égessen a szívem lángja téged,
 Hogy üdvözüljek benned, általad!
 Ládd most egy éve épp így szállt a fecske,
 Sárgult harasztoson így zúgott a szél...
 — Mondjad tovább, meséljed most te édes:
 „A fecskéfészket megraboltam én...
 Kicsiny lakóját messze-messze hoztam,

Csak azt suttogva: édes jöjj velem!
 Azóta hányszor elgondoltam én már:
 Elbirnám-e a sorssal ezt a hareot,
 Ha lelked szárnya nem emelne fel?”

— Ne szólj, elég, hadd mondok én most;
 Te vagy a hűség, jóság, szerelem!
 Melletted áldás, gyönyörűség,
 Menyország lett az életem...

Melletted én az égbe szállok t
 Jöjj velem lelkem lelke Te!
 Keserv, kétség, csalódás átka
 Le nem győznek egy percre se!

Az én szívemnek tiszta lángja
 Szent glóriával vesz körül...
 S én meg — mi boldogság van itt lenn,
 Te benned érzem egyedül!

Dr. Radványiné-Ruttkay Emma.

Legendák.

— A „Bácska“ eredeti tárcája. —
 Irta: Topits Zoltán.

I.

A lagunákon.

Még csak jégvirág se nyílik az ablakon.
 Se tél, se nyár! Mindenütt ólmos szürkeség,
 melyet sűrűn szakgatnak meg az óriási
 házkulisszák az ég felé törekvő emberi gögnek
 megkövesült kifejezői. Alattuk csupa fekete-
 ruhás sápadt emberek, kik az agyattépő
 zűrzavarban a boldogság után vonszolják
 fáradt testüket. Istenem, minő dőre gondolat:
 futni a boldogság után ott, honnan az
 megmérhetetlen messzeségben van!... Brr!
 itt oly hideg van, csunya nedves hideg, mint
 odalenn a márványos sirboltokban...

Jöjjön, jöjjön asszonyom, meneküljünk
 innen! Fussunk el más vidékre, el messzire
 az éltető, ragyogó napsugár alá...

Jöjjön velem, mitől sem tartson! Elviszem
 egy városba...

Elviszem egy városba, mely felett
 azurszini ég feszül s arra szerelmesen tekint

nélkül arra, hogy az illető tisztviselő egy bizonyos rangosztály hányadik fokában van, a magasabb fizetést a rangosztályban eltöltött szolgálati időhöz köti. Miután pedig hane nekünk tisztelettel alulírottaknak az illető rangosztályban eltöltött szolgálati időnk az átvételtől számított, akkor a minisztertanács által méltányosságból az eddigi szolgálat elismeréséül nagykegyűleg az I. és II. fokozatokba való átvétel által adott kedvezmény megszűnik és a már egyszer megadott és elismert fizetéstől további 4 illetve 8, avagy 5 illetve 10 évet kellene szolgálunk.

Ezen állításunk igazsága az alábbi példából tűnik ki legjobban:

Kineveztetett egy megyei alszámvevő huzamos szolgálatára való tekintettel számellenőrré I. fokozatban 2000 korona fizetéssel, ugyanakkor kineveztetett egy állami számtiszt III. fokozatu számellenőrré 1600 korona fizetéssel, az 1904. évi I. törvénycikk alapján kap a III. osztályu 400 korona fizetés emelést, az I. oszt. pedig semmit s így a III. oszt. beírta az I. osztályban levőt, miután annak szolgálata 1904. évi január hó 1-től számított. Az I. osztályu csak 4 év múlva juthat a 2200 koronás fokozatba, a III. osztályu szintén s így dacára a 2 fizetésosztály különbözetnek, pénzben mi különbség sincsen.

Kérelmünk további támogatására legyen szabad még felhozunk, hogy a vármegyei tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó s most tárgyalás alatt álló törvényjavaslat szerint — ha vármegyei szolgálatban maradhatunk volna — az összes szolgálati időnk számításba vétetnék s annak alapján az 530/1904. M. E. rendelet 3. § B) csoportjába is juthatnánk, de így mindannyian csak ezen 3. § A) csoportjába jutottunk, hogy a tárgyalás alatt levő községjegyzői fizetést rendező javaslatnál a korpótlék visszamenő szolgálatra is engedélyeztetik, hogy ezek szerint úgy az államiaknál, mint a megyeieknel és a községi jegyzőknél az összes eddigi szolgálat számításba vétetett s csak egyedül mi volnánk azon szerencsétlenek, kik ellentétben mindhárom törvényjavaslat szellemével, mitsem kapnánk és a már egyszer leszolgált időnk újabb kénytelenek volnánk leszolgálni, és végül különösen azt, hogy mi nem

önként pályázat útján léptünk államszolgálatba, hanem törvény rendelkezése folytán hivatalból vétettünk át s hogy az 1902. évi III. t. c. rendelkezése alapján előző szolgálati időnk a nyugdíj igény szempontjából folytatónak és feltétlenül számít s így szerény véleményünk szerint a pótlék szempontjából is számítható volna.

Zombor, 1904. évi április hó 12. én.

Nagyméltóságod alázatos szolgálói:

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé r. számvevőségénél alkalmazott volt vármegyei tisztviselők.

Népiskolai tanügyünkről.

A kalocsai érsekmegye népiskoláinak Évkönyve 1904.

A kalocsai érsekmegye, melyhez megyénk tartozik, sőt az egyházmegye sulypontját képezi úgy kiterjedésére, mint lélekarányát nézve, minden évben beszámol a főnhatósága alá tartozó népiskolák állapotáról, abban az évkönyvben, amelyben a róm. kath. iskolák, azok tanítói és az ezekre vonatkozó adatok összesítvők.

Az Évkönyv minden évben meg lesz küldve minden tanítónak és tanítgygyel foglalkozó egyénnek, aki az egyházmegye kötetlékébe tartozik és ezért hálás elismerés illeti az érseki főnhatóságot, hogy így módot ad minden érdeklődőnek, mikép fogalmat szerezzen az érsekmegyei tanügy állapotáról, annak fejlődéséről és a netalán tapasztalt hiányokról, amelyeknek illetén való feltárása csak buzdítólag hathat az illetékesekre a pótlást illetőleg.

De mert a népoktatástgy olyannyira általános érdekű, hogy annak mibenállásáról nemcsak a tanfőfiak, hanem maga az értelmes, művelt nagyközönség is szeret tájékozódást szerezni, helyénvalónak tartjuk, hogy a sajtóban ismertette az Évkönyvet, annak főbb adatairól tudomást szerezhessen minden érdeklődő.

Évek sora óta ismertetem e lap hasábjain az Évkönyvet s miután a „Bácska“ a megye minden részében elterjedt és olvasott lap, így mindenki, aki a tanügy fejlődése iránt érdeklődéssel bír, tudomást szerezhethet a megye tanügyi viszonyairól. Igaz ugyan,

hogy a szóban forgó Évkönyv csak a róm. kath. népoktatási intézményről szól, de mert a megyei iskolák túlnyomó többsége katolikus, mondhatni közel 70 százaléka, így az ezekről alkotott kép teljesen a megyei tanügyet adja vissza.

Hogy azonban ne csak a múlt év adatait lássa az olvasó, ne csak a jelent ismerje, a most megjelent Évkönyvet ismertette össze fogjuk hasonlítani a tíz év előtti adatokkal, hogy így az egyes helyeken a javulás, esetleg a visszaesés, avagy a változatlan állapot megállapítható legyen. A szakembereket ez összehasonlítás leginkább fogja érdeklni, miért is figyelmeztettünk, hogy a zárjel közötti adatok mindenkor a tíz év előtti Évkönyvből valók.

Mielőtt az ismertetésbe kezdenénk, azonban föl kell említenünk ama sokak által észrevett tény, hogy az Évkönyv nagyon sok lényeges adata hibás, ami jó lehet, hogy részben sajtóhiba, de nagyon valószínű, hogy nagyrésze téves adat, amit az is igazol, hogy évek óta változatlanul úgy áll egy egy tétel, amint azt hibásan korábban fölvevők. Nincs egyöntetűség a fizetési rovat kitöltésében sem. Egyik helyen csak a törzsfizetés szerepel, másikon az összes díjai beszámítvák, néhol pedig egyáltalán ez nincs is kitüntetve.

Hogy ki állítja össze ez Évkönyvet, arról nem ad felvilágosítást a füzet. Ezen rejlik a főhiba, mert az érdekeltek sok téves adat kiigazítását kérik, abban segítségkérnek, ha a szerző meg volna nevezve és így tudnák, hogy kihez forduljanak.

Amde térjünk át az ismertetésre.

A 72 oldalra terjedő Évkönyv első fejezetét dr. Császka György érsek, mint a főmegyei róm. kath. népiskolák főnhatósága, neve és címei foglalják el. A népiskolai főtanács: a Főszentszék.

A III. fejezet alatt a tanfelügyeletre vonatkozó tudnivalók vannak. Az érsekmegyei főtanfelügyelője Mayer Béla püspök, főszentszéki elnök, aki e tisztelet közel negyedszázad óta tölti be nagy tudással és odaadó buzgósággal. Segédje Petrovác József, a zárdai leányiskolák igazgatója, az országosan ismert jeles tanfőfiu. A tanfelügyelet és ellenőrzés nagy munkájában segítségükre van hat hi-

fel a tenger zöld szeme. Tele van e város rózsaszínű verőfényvel és muskátlibokros ablakokkal. Illatos levegője telve dallal, mintha minden láthatatlan atomja, parányi foszlánya volna egy mandolin dal ábrándos akkordjának.

Amit e városban az emberi szó kiejt, az mind, mind: egy édes vallomás. A szerelem ott vibrál a légtérben és ott ölelkezik a lágyan hőmpölygő hullámok felett, a titokzatosan elfátyolozott gondolában. O mi szép ott az élet! Nappal a mozaikok káprázatos reflexében minden úgy tűndöklöklik, mintha a világ csupa calcedon oszlopokon nyugodna. A napsugár ezerszintű lesz s minden csókja ott csattan el a mocsoktalan fehér márvány arabeskeken.

És jó az est! Oh azok a felejthetetlen esték, midőn Luna oly csábosan mint sehol, lassan felkél a lagúnák ezüstös vizéből s mint egy ragyogóan szép szerelmes asszony ráborítja tűndér fátyolát a városra, sejtelmes homályába vonva a szerelmes párok suttagó andalgását. Isteni hangulat árad szét mindenütt. Kékké lesz minden, mintha egy gyönyörű templom hajójává változnék át,

melynek falairól bájosan kacag le a lapis lazuli édes szeme.

Igen, ez Velence asszonyom! Az isteni szép, egyedüli városa a szerelemnek...

Minden palota, minden rejtett bolthajtás, minden kötörmelék a szerelem csábos varázsát sugározza ki magából és kéjes bilincsekbe veri az ember összes érzékeit...

Jöjjön asszonyom! Bizzuk lelkünket a tova futó szellőre és szálljunk vele el oda, oda le abba az egy városba... Oly jól esik ott megfürödni abban a sok színben, nótában és hangulatban...

Ne féljen, nem teszünk úgy, mint a szűrke emberek és elkerüljük a muzeumok zománcos világát. Szálljon be a gondolába. Csak hárman leszünk. Ön, én és az a néma gondolás. Kivezünk ebben a rejtelmesen szép éjszakában a lagúnákra, ott megkötjük azt ahhoz a cölöphöz, amelyen egy kicsiny méceses világít a megfeketedett Madonnaképnek, feledünk mindent és elmertülünk majd annak nézésébe, ami oly csodálatosan szép és érthetetlen...

És ott a nagy némaságban, a hallgató

nagy halak között mesélni fogok önnek egy szép mesét: Marioról, a chioggiai halászlóról.

Ne nézzen ki többé az ablakon. Már nem vagyunk itt. Nem a mi világunk ez többé, mely elfacsarja szívünket a képével, mely kicirkalmazott s mértani szabályosságú — hanem ez a másik.

Értzi, mily jó itt lenni? Milyen csendes itt minden s a ragyogó város felől távolról felénk hangzó tompa zaj nem a villamos világ zürzavara: hanem az aeolbárfa csábos danája. Nézze, mint emelkedik ki a lágy vizekből az opálszínű ragyogó párázat s mint ölel át bennünket szerelmesen...

Csak dőljön hátra kényelmesen a bárszojnos szöveten. Itt nem látja senki. Sem én, sem az a néma gondolás, aki mintha a győzelmes Dandoló szelleme volna, lázas tekintetét a városára vetve, a multak víziójában gyönyörködik. Itt nem vagyunk emberek, emberi voltunkat ott hagytuk a nedves szűrkeségben — ide csak a lelkünket hoztuk el...

Hallja a távoli hangokat:

O bella Venezia

O ciel! a beato...

vatalos iskolalátogató. Ezek közül a kalocsait kivéve, a többi mind Bácskában székel és pedig a II. kerület (hajósi almási és szabadkai esperesség) hiv. iskolalátogatója: dr. Zgama Károly mélykúti plébános. A III. kerület (bajai, szántovai és zombori esperesség) hiv. isk. látogatója: Maison Mihály rigyicai plb. A IV. kerület (apatini, bácsi és kulai esperesség) hiv. isk. látogatója: Mladoniczky Vince kulai plb. Az V. kerület (óbecsei, topolyai és zentai esperesség) hiv. iskolalátogatója Márton Mátyás ókanizsai plébános. A VI. kerület (palánkai és újvidéki esperesség) hiv. iskolalátogatója Kirschbaum Lajos titeli plébános.

Érdekes lesz itt megjegyezni, hogy a tíz év előtti hivatalos iskolalátogatók közül már csak egy van (Maison Mihály), a többi mind mással tölthetett be időközben.

A következő rész az érseki képezdekről nyújt adatokat. Kalocsán van három képezde, és pedig a) férfi tanítóképezde, amelyben a jelöltek száma 108. (Tíz évvel előbb csak 85 volt.) Mint újítást látjuk, hogy a képezdenek saját külön gyakorló iskolája van, a melynek vezetője Potzta Ferenc, a Bácskából (Kula) bevitt jeles gyakorlati tanító. A tanárok jórészt a régiek, akik már a tíz év előtti kimutatásban is szerepelnek, csak az elhunyt Mócsy Antal igazgató helyett van új: Boromisza István kanonok, kalocsai plébános. A növendékek a Haynald és Császka alapokból 7600 korona évi segélyben részesülnek. — b) Polgári tanítónőképezdeben a növendékek száma 41. Ez igen nagy szám, a megyében levő néhány polgári és felsőbb leányiskolához arányítottam és innen van, hogy nagyon sok képesített nőtanító állás nélkül van. — c) Tanítónőképezde, amelyben a jelöltek száma 122. (Tíz év előtt 105 volt.) Itt is nagy az emelkedés s mielőbb szükség lesz a párhuzamos osztályok fölállítására. Az iskolánévk társulatának 24 jelöltje van köztük, ami kevés, tekintve azt, hogy a zárda-iskolák az utóbbi időkben megyszerte szaporodtak. (Tíz év előtt 36 jelölt volt.) A negyedik képezde Zomborban van és ez az óvónő-képezde. A tanulók száma 67. (Tíz év előtt csak 16 volt.) Van is már a megyében sok képzett óvos-kisasszony, csak az óvodák hi-

ányzanak, mert bizony az óvótörvény követelte megnyitásban egyetlen város vagy község sem állit föl óvodát.

Ezután az esperes kerületek szerint való felosztása (van 17) következik az érsekmegyének, ahol minden község róm. kath. lélekszámát, iskoláinak számát, tanítóinak névsorát és a bítelemzők névsorát találjuk.

A legnagyobb kath. város Szabadka, ahol 74824 róm. kath. lélek van, a tantermek száma 98. (Tíz év előtt 74.) Ezután következnek: Zenta 24688 r. kath. (20340.) 35 tanteremmel (volt 26) Baja 16840 lakos (16178) 22 tanteremmel (21). Ez a város a népesedés tekintetében stagnál, sőt pár év előtt visszafejlődött. Legalább a kath. nem szaporodtak. Zombor 16419 lélekkel (18724) 22 tanteremmel. Itt a lélekszám örvedetes emelkedést mutat, ámde nem fejlődik vele lépést az iskola, mert tíz év előtt is csak 22 tanterem volt. Itt tömődtek lehetnek az iskolák vagy sok a be nem iskolázott gyermek. Okanizsa 14037 lélekkel (13321) és 20 tanteremmel (19). Obecse 12265 róm. kath. lakossal (11740) és 23 tanteremmel (22). Apatin 13943 lélekkel (13789) és 16 tanteremmel (15). Itt sem szaporodott sem a róm. kath. lakosság, sem a tantermek száma. Újvidék 11706 lélekszámmal (9445) és 16 teremmel (13). Örvedetes, hogy ebben a határszéli városban a magyarság szaporodik, amiből a népiskolák nagyban hozzájárulnak. Bácsstopolya 11549 lélekkel (10504) és 14 tanteremmel (13). Ada 10291 lélekkel (8610) és 16 tanteremmel (14). A többi község róm. kath. lélekszáma a tizezer alatt van. Ha ez adatokat összevetjük, azonnal kitűnik, hogy Obecse van legjobban ellátva iskolával, mert amíg Újvidéken, Szabadkán közel ezer lélekre jut egy tanterem, addig Obecsen ötszáz lélekre.

Eme kimutatásból tűnik ki az is, hogy legjobban vannak díjazva a tanítók Adán, ahol 2250—2400 korona a tanítói fizetés, azután jó Szabadka (2200—1800), Újvidék (1600), Baja (1500), Mohol és Bácsföldvár. De van olyan hely is, ahol a törvényes minimum sem jár ki a tanítóknak, így Csantavéren, Csében, Rémm, Kéles stb. pusztákon, ahol alighanem az öreg béresnek több a fizetése,

mint a tanítóknak. Hja! az az állapotokat gondolja emez csak a gyermekeket!

A VI. fejezet a tankötelesek létszámáról és azok miként való beiskoláztatásáról ad kimutatást községeinkint.

Espereskerületenkint legtöbb a tanköteles az almási kerületben 3177 férfi és 3238 leány; az óbecseiben, hol 3029 fiú és 3037 leány van; a zomboriban, hol 2527 a fiú és 2571 a leány; újvidékiben 2353 a fiú és 2339 a leány; a bajaiban 2183 a fiú és 2083 a leány. Ez utóbbi kettőben több a fiú, mint a leány, aminek az az oka, hogy gimnázium és polgári iskola is van, amely sokat elvesz a népiskolától.

Legpontosabb az iskolabjárás a bajai kerületben, továbbá a szántovai, apatini, bácsi, és palánkai kerületekben. Legtöbb az iskolába nem járó pedig a zentai, óbecsei, topolyai és szabadkai kerületben. Amiből nyilvánvaló, hogy épen a magyarság lakta vidék fordít legkevesebb gondot a beiskoláztatásra, ami szomorú elsőség.

A statisztikai összegezésből a következő fontosabb adatokat emeljük ki, összevetve a tíz év előtti számokkal.

Az érsekmegyében 144 községben van róm. kath. iskola, így tehát csak 14 helyen van községi vagy állami népiskola. Felsőbb nép- vagy polgári iskola van 9 helyen. Tíz év óta 3 állami iskolával van több és 1 községgel kevesebb.

Abban a 144 r. kath. iskolában működik 622 tanító, tehát tíz év alatt 66 állás lett újonnan szervezve. Ezek közül férfitanító 442, míg nővel van betöltve 178, ide nem számítva a zárdaiskolák apácáit. A nők tíz év alatt 50 nel szaporodtak, míg a férfiaknál csak 14 a szaporulat. A működő tanítók közül 617-nek van oklevele, 3-nak nincs, 2 állás üres. A nem oklevelesek száma folyton fogy, ez a 3 is bizonyára mint ideiglenes vagy helyettes van alkalmazva. A kántortanítói állások száma 81, ennyi volt tíz, sőt husz év előtt is. Pedig itt volna az ideje, hogy a népesebb községekben e kettős állások elkülöníttessenek.

Tanköteles róm. kath. gyermek 6—12 éves korig van az érsekmegyében 57.177 (tíz év előtt 60.656), míg 13—15 éves van

Mario énekel. Ott a szomszédos kis zátonyon kötött ki... de csak a lelke. Mario már nincsen többé, csak a hangja az a gyönyörű, bársonyos hang maradt itt örökké a csendes víz fölött. Nem tudtak elválni többé: a lágyan játszadozó hullámok és ő...

És most mesélni fogok róla. Itt születt a szomszédban a kis Chioggiában. Halászegény volt mint az apja és szép, mint az édes anyja. Magas volt, mint azok a cédrus pilóták, melyekre a büszke Grimaniak, Constarinik palotájukat építették és formás, mint maga Apolló. Testét a nap heve, a tengeri szellő csókja barnára festette s esténként ha ott állott a sárgás fűvényen és tűzben égő sötét tekintetével messze elkalandozott a határtalan vizeken, olyan volt, mint egy antik bronzszobor.

És ha megszólalt a hangja, mintha minden szenvedély, minden vágy elfojtott kiuja tört volna elő a széles mellből, úgy hangzott az a messze lagunákon. Így látta meg őt, így hallotta meg azt az egymagában zokogó gyönyörű hangot Velence legszebb asszonya, a tündéri szép Sandona hercegnő.

Talán a legszebb éjszaka volt az, a

melyen az a ragyogó asszony kikiváukozott a csendes lagunákra. Lopva, titokban surrant el gondolója a Grand canal hullámai felett és mintha valami érthetetlen erő vonzotta volna, idegesen ösztökélte gondolását:

Siess Filippo... siess!

Pedig odakünn senkisémet várta.

Talán a hold okozta vagy az a rózsa, mely bársony keblén illatozott, vagy talán pillanatnyi szeszély volt csupán, de úgy érezte, meghal, ha azon az estén imát nem mondhat a kopott Mária képnél, itt e mohos cölöp felett.

És kikötött a gondola itt e helyen. A csodaszép asszony lektüzdhetetlen extázisában felemelkedett a pamlag illatos párnáiról és égő, vágyakozó tekintetét felemelte a kis méceses fölé, a hófehér asszonyhoz. Olyan volt így, mint minden veszedelemnek bűvös géniusza...

E pillanatban, éppen akkor, mikor az asszony talán bűneit volt meggyónandó, balkan rebegni kezdé: Oh mia Madonna... a szomszédos zátonyon mely ide látszik, felcsendült az a gyönyörű, alto hang. Mario énekel szerelmesének, a tengernek.

Minden csendes volt s így a víz felett lágyan siklott tova az első dalfoszlány s mire abhoz a kikötött gondolához ért, már csak olyan erős volt, mint a kéjtől elhaló férfinek a csókja. És ez sebzett. Mélyen gyógyíthatatlanul. Az első hang, mely a távolból kelt, rabjává tette azt a Madonnához zokogó teremtet, a többi pedig örültté...

Egy remegő hang parancsot adott a gondolásnak: Filippo oda... oda gyorsan... s a vén szolga hirtelen belévägta a lapátot a sziporkázó vízbe.

A dal megcsengett s a gondola puha bársonyan pihegő kebelével, lázas szívvel hallgatta a csodaszép hercegnő...

Kisvártatva a gondola megállott pár lépést a zátony előtt. A hold ragyogva nézett alá és ezüstös sugarát rávetette a hófehér járműre. Olyan volt az így, mint a tenger hullámaiból hirtelen előtűnt csodamadár. Mario összeresztet és elhallgatott, a másik pillanatban ijedten vetett magára keresztet.

Ideje sem maradt, hogy eltávozzon, mert a gondola fűggyönye szétrebbent és előtte állott Velence legszebb asszonya.

18439. Ezek közül iskolába jár mindennapi iskolaköteles 52.000, ismétlő pedig 12.833. Ebből kitűnik, hogy a rendes tanköteleseknek 10-95%-a jár iskolába, míg az ismétlő kötelesek közül csak 69,6%. Az iskolába járás tehát mindkét résznél hanyatlott, mert 10 év előtt a népiskolásoknak 91,2%-a, az ismétlősöknek pedig 70%-a járt rendszeresen iskolába. Hogy miként lehetséges az, hogy manap rendetlenebb az iskolába terelés, igazán megmagyarázhatatlan, holott manapság a különböző jótékony célu intézmények is segélyere vannak a szegény iskolába járóknak.

A kimutatás szerint minden egyes tanítóra esik 336 mindennapi iskolás és 206 ismétlő. Nos ez az adat világosan mutatja, hogy mennyire megbízhatatlan némely rovata az Évkönyvnek. Ily nagy szám képtelenség, hiszen tíz év előtt is csak 99 gyermek esett átlagul egy tanítóra. Utánna számítottunk, hát tényleg egy tanítóra csak 84 gyermek esik, ami már megnungtató, mert közeledek a törvényes számhoz.

A VIII fejezet a néptanító-egyleteknek van szentelve. Az érsekmegyében hat tanítóegylet működik. Ugymint a kalocsavidéki, bajavidéki, bács-tiszavidéki, zombori, bácskurai és ujvidéki tanító egyletek. Eddig mindig ki volt tüntetve a tagok száma is, most nincs és így nem tudhatjuk, melyik a legnépesebb.

A következő rész a kántor-tanítói nyugdíjintézet tagjait sorolja föl. Megfoghatatlan nemtörődomség a jövő iránt tűnik ki e rovatból, ha figyelembe vesszük, hogy az újabb nemzedék teljesen mellőzi ez áldásos intézményt. Újabb tanítók elvértve lépnek be a nyugdíjintézetbe és innen magyarázható, hogy évről-évre fogy a tagok száma. Ma már 153 tagja van, holott tíz év előtt 176 tagot számlált. Ime a 670 tanítóból nem is negyedrészt tagja a nyugdíjintézménynek. Magára a tagokra ez nem volna baj, mert az alap a tagok fogytával mind nagyobb nyugdíjat lesz képes adni, de fájó az a tudat, hogy annyi sok tanító könnyelműen elkertüli ez áldásos intézményt, amely agg napjaiban, avagy halála esetén özvegyének enyhet adhatna. Mindenesetre helyén volna ezt a nyugdíjintézményt is, úgy, mint az országot

kötelezővé tenni minden róm. kath. tanítóra. Az intézménynek legtöbb tagja van az óbecsei espereskerületben 19, de itt is 26 volt 10 év előtt. Legkevesebben vannak a szabadkai (1) és hajósi (3) kerületből.

Most betűrendben következnek a tanítók születésük, működésük s állásuk rövid megjelölésével s annak kiténtetésével, hogy hol nyerték előtanulmányaikat és a képesítést.

Más években igen érdekes statisztikát mutattam be az itt összegyűjtendő adatokból, amikből kitént, hogy hány tanító végzett 4 osztályu középiskolát a képezde előtt, azután hányan nyertek képesítést 3 éves és hányan 4 éves képezdei tanfolyamot végezve. Kimutattam hol hányan nyertek oklevelet és kik a legidősebb tanítók. Most azonban, nehogy hosszúra nyuljon ismertetésem, eme részletezéseket máskorra hagyom s még csak azt iktatom ide az Évkönyvből, hogy kik haltak el a múlt év folyamán a kartársak közül. Ezek: Péter Henrik parabutyi tanító 24 éves és Zólyts György csébi tanító 44 éves korában.

Most pedig ama kijelentéssel zárom az Évkönyv ismertetését, hogy annak soraiból és kimutatásaiból mindenki csak arról győződhetik meg, hogy a katolikus népiskolák ügye megyénkben magas színvonalon áll, a mennyiben a bölcs vezetés és az iskolafőntartók bőkezű támogatása révén a fejlődés a leghelyesebb mederben halad.

Fárbás József.

Városi ügyek.

Az utcák fásítása. Közönségünk kellemes meglepődéssel tapasztalhatja, hogy a város belterületén nagy arányban folyik az utcák és terek befásítása. Ott, ahol eddig sáros, piszkos kocsiutak, elhanyagolt járdák voltak, oda Hauke Imre polgármester sorjában szép celtis fákat és gledicsia sövényt ültetett. Már most alig lesz utca, melyben ne volna fa s ha beáll igazán már a tavasz, a szem mindentől a kedves zöldben fog gyönyörködni. Városunknak eddig is fődíszét képezte a sok szép fa s a jövőben fokozott mértékben fog érvényesülni ez az élő dísz, mely a városnak egy üdülőhely karakterét adja.

— Mario vagyok, Francesco fia Chioggiából. Mit akarsz velem, miért kérdezed? . . .

— Miért? Oh, ha megmondhatnám! De itt nem mondhatom meg. Jőjj, lépj a gondolámba.

— Félek téled, te nem vagy közültünk való . . . rebegette a fiu, de azért közelebb jött a gondolához — te oly szép vagy Signora, mint a fehér Madonna az aranyos chiesában . . . tette hozzá elhaló hangon.

A szép hercegnő szemében a biztos győzelem villámsugara lobbantak fel. Hirtelen szétrántotta a kárpitot és hófehér karjaival szenvedélyesen ragadta meg Mario kezét. Egy alig hallható loccsanás keletkezett ezután és a gondola nesztelenül siklott tova a kicsiny zátontól a város irányába.

Mario pedig ott ült a szép hercegnő mellett és romlalan lelke móhon szívta be azt a kábitó illatot, amely az asszony testéből kisugárzott . . .

(Folyt. köv.)

A temető rendezése. Kapcsolatban azzal, hogy a róm. kath. temető új és nagyon díszes vasráccsal lesz bekerítve, a temető is alaposan átalakítottatik. Hauke Imre polgármester a mérnöki hivattal elkészítette egy modern temető tervét s egyetértőleg az egyházi hatósággal a terv keresztülviteléhez szükséges munkálatok, már folyamatban is vannak. A régi sírok között, melyek eddig rendetlen sorokban állottak egymás mellett új utak lesznek készítve és pedig a temető minden részében. A kápolnához vezető főut ki lesz köveztve és a régi korbadt fák helyett a két fő gyalogjáró szélére sűrű fenyves allé lesz ültetve. A kápolna két oldalára óvó fedél jön, hogy rossz idő esetén a hívők menedéket leljenek. Teljesen modern mintára lesz elrendezve a temető azon része, melyen még eddig nincsenek sírok. Itt minden irányban széles utak lesznek, melyeket celtis fákkal fognak szegélyezni. A temetőnek, ha az új rácsozat felépül, két nagy kapuja lesz és pedig az egyik a mostani helyén, a másik az új temető telkén. Az átalakító munkálatok javában folynak.

H i r e k .

Kinevezések. A pénzügyminiszter Pfeil Tamás zombori pénzügyigazgatósági díjtalan pénzügyi számgyakornokot segélydíjas számgyakornokká nevezte ki. Továbbá Lovas Mihály óbecsei adóhivatali gyakornokot a beregszászi adóhivatalhoz adótitkárrá nevezte ki ideiglenes minőségben.

Előléptetés. A m. kir. pénzügyminiszter a zombori kir. pénzügyigazgatósághoz Uriga Lajos szegedi kir. adótitkár m. kir. pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben kinevezte.

Áthelyezés. Az érseki hatóság Pfalz Jakab káplánt városunkból Bácsujlakra (Novoszellő) helyezte át helyettes plebánosnak.

Adomány a lyceum részére. Fernbach Károly nagybirtokos a zombori szabad lyceumnak 200 koronát adományozott. A szép cselekedet önmagát dicséri.

A Nemzeti Szalon városunkban. Még csak mindössze egy rövidke hét választ el attól a kedves eseménytől, hogy városunkban tanyát ütnek a magyar művészek. Széltében a városban élők figyelemmel kísérik a közönség az előkészületeket s minden hír, amely a szép dologról szárnyra kél, mindentől nagy örömet szerez, ami fényesen bizonykodik arról, hogy társadalmunk mennyire érdeklődik a művészetek iránt. Gozdu Elek dr. a műtárlat kiténtő tervezője és létrehozója nagy lelkesedéssel fáradozik az ügy érdekében és mindent elkövet, hogy az a legfényesebben sikerüljön. Az ő pompás eszméjét képezi az is, hogy a fővárosi kollekciónak mellett a zombori amatőr festők és festőnők is képviselve lesznek a tárlaton egy vagy több sikerült alkotásukkal. Így a többek között, amint értesültünk, a hölgyek közül Alföldy Flóra urleány allit ki több igen sikerült szénrajzot, Kozma Lászlóné urasszony virágképeket, dr. Knézy Lehelné szül. Frey Ella urasszony több hangulatos kompozíciót. Az említett hölgyeken kívül még igen számosan készülnék résztveenni a kiállításon. A kiállítás elrendezéséhez valószínűleg már kedden hozzáfognak, mert dr. Gozdu Elek, a liceum nagyérdemű elnökét sürgönyileg értesítette a Nemzeti Szalon igazgatósága arról, hogy a képek már utban vannak. Rubovits képtáros és Dery titkár hétfőn este már megérkeznek, hogy a képek elrendezéséhez hozzáfogjanak.

Sorozás a zombori járásban. A zombori járásban a sorozás a következő sorrendben tartatik meg: április hó 18 án Bezdán és Kolluth, április 19 én Sztanisic és Gákova, április 20-án Oszivac és Ujszivac, április 21 én Csonopla, Krusevlya és Gyulafalva, április 22 én Kernyaja és Nemesmilitics. Az állításkötelesek összes száma 1053. — A városbeli hadkötelesek részére a sorozás ma délelőtt kezdődik és holnap nyer befejezést.

A fiu meglepődve, babonás félelemmel tekintett a ragyogó alakra, akit első pillanatra a Madonnának hitt és az eleven káprázattól, mely az asszony pompás öltözékéről, hattyu nyakáról és lázban égő szemeiből feléje áradt, védőleg takarta el kezével tekintetét.

Igy nézte őt a nő pár másodpercig, szemében a szerelem néma megdöbbenésével, ajkán egy elfojtott szenvedélyes kiáltással. Gyönyörű pillanatok voltak azok. A ragyogó szép asszony olyan, mint a kéjtől remegő nőstény párdue, a fiu félénk, mint egy áldozó leány. Csak Tizián hiányzott, ki lefesse őket és Paganini, aki megörökítse azt a rezgő, dallamos hangot, mely a nő ajkáról elrebbent és a szegyenkező, titkában meglopott félteltelen fiunak szólt:

— Oh, mond, ki vagy? — szólt az asszony — ki vagy, ki oly isteni hangon szólsz a hullámok alatt lappangó csalfa sziréneknek. Oh mond, ne félj — hiszen én csak egy szegény asszony vagyok.

A hang megragadta a fiu szívet s félénken felemelve tekintetét, suttogó hangon felelt:

A Schweidel szoborbizottság ülése. Lapunknak legutóbbi számában megírtuk volt, hogy miként határozott a város elhelyezési bizottsága a Schweidel szobor elhelyezését illetően. A szoborbizottság a döntés következtében kedden d. u. rögtön ülést tartott, melynek egyedüli tárgyát a szobor helye képezte. Többeknek hozzájárulása után úgy határozott a bizottság, hogy a város által kijelölt helyet nem fogadják el, hanem újlag kérvényezni fogják azt a helyet, melyet első ízben már kért a várostól.

A Bácsmezei kör köszönetnyilvánítása. A „Zombori Juristabál” bizottság mélyen tisztelt elnökségének Zombor. Az elnöki vezetés alatt álló Bacs-Bodrogmezei kör határtalan örömmel és végtelen hálával vette a tekintetes Elnökség azon hazafias értesítését, hogy a bölcs vezetése alatt rendezett s megyénk társadalmi életében fényes sikereiben emlékeztetéssel maradó zombori Juristabál 900 korona tiszta jövedelmét, melyet a bácsmezei szegénysorsu egyetemi hallgatók tandíjszegélyezése céljából körtünk jótékony alapja javára adományozni nyeltekül volt. A tekintetes rendező bizottság ezen jótékony adománya körtünk nézve annyival is inkább nagybecsű, mert hozzájárult abhoz, hogy körtünk még a társas irányban is a jöttendő közrehatásra irányuló hivatását nagyobb mérvben érvényesíthesse, másfelől pedig mert egy oly nemes es példás eszközt nyújtott, amelylyel érvényesíthetjük azoknak a jogát, akik nehéz küzdelmükben megyénk számára érdemszerű támogatásban részesíteni egyik fő erkölcsi kötelességünk. Amidőn a tekintetes rendezőbizottság fáradatlan rendezése fényes sikert aratott bál fényét körtünk vetítette, úgy éreztük, hogy erre nem csupán a „bácsmezei” név hangzása iránt való nemes összetartó vonzalom indította, de az a célzat is vezette, hogy az ország központjában fennálló körtünknek barba távol esik is, nevéhez méltóan tekintélyes versenyképes alapon — érvényesíthnie kell. Ezen buzdító hatás éreztével s annak tudatával, hogy a székesfőváros épp az a központ, amely az ország minden részének s nagyobbára megyeinknek is szellemi tőkét szolgáltatja vissza pályavégző egyénekben, részünkről meg lehet győződve a tekintetes rendezőbizottság, hogy törekvésünk oda irányul, hogy társadalmi közhasznú tevékenységgel körtünk minden körülmények között a székesfővárosunkban fennálló hasonló körök közt a legelső helyet foglalja el, hogy megyénk nevére és támogatására méltó legyen. Fogadják a tekintetes Elnökség és a t. rendezőbizottság minden egyes közreműködött tagja közgyűlésünknek mint a méltóbb, teljes egészének nevében kifejezett hálás köszönetünket azzal, hogy a tekintetes bizottság ténykedése körtünk életében mindenkor hálás emlékeztető maradt s határozatunk alapján ennek jeléül a t. rendezőbizottság által annak idején kiadott, becses névsorát tartalmazó díszes meghívót a közgyűlés jegyzőkönyvéhez való fűzésével megőrkítették. Fogadják a mélyen tisztelt Elnökség kiváló tisztelettel öszinte nyilvánítását. Latinovits Pál s. k., k. elnök, Megyánszky Lázár k. titkár.

A vármegye hivatalos lapja, mely Szalay Frigyes tb. főjegyző, főispáni titkár szerkesztésében jelenik meg, legutolsó számában a következőket tartalmazza: Szabályrendelet a vármegye törvényhatósági közutjai műszaki szolgálatának szervezéséről. Ezen szabályrendelet az utmesterek és utkaparók szolgálati viszonyaira vonatkozik. Közgyűlési határozatok, a fegyelmi és rendbíróságok hovatartásáról, községi segélyalapok támogatásáról, utmesterek fizetési ügyéről. Miniszteri körrendeletek anyakönyvi és ipartgyekben. Jóváhagyott alapszabályok: a petrovszellői társaskör, a mélykúti temetkezési egyesület, bácsbaracska olvasóegylet, a kátyi férfikar és a járeki dalárda alapszabályai. Személyi hírek, hirdetések és közértesítések.

Eljegyzés. Herczeg Aladár Németpalánkáról eljegyezte K. Fejér Margitot Temesvárt.

A gymnasium hangversenye.

A zombori állami főgimnázium 1904. évi április hó 21 én, a városi színházban saját ifjúsági alapjai javára hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. I. Eulenberg R: Jön a posta! Előadja az ifjúsági zenekar. 2. Mozart: Vonós négyes. Előadják Feldmann Béla VI. o. t., Dauninger Kornél II. o. t., Krizsák Ádám VII. o. t. és Schumacher Ödön VIII. o. t. 3. Kuruc dalok. Előadja az ifjúság vegyeskara. 4. Czibulka A.: Serenade. Előadják Feldmann Béla VI. o. t., Schumacher Ödön VIII. o. t. és Dauninger Kornél II. o. t. 5. Czinka Panna. Szövegét írta Farkas, zenéjét Alföldy A. Szavalja Dvornák Miklós VIII. o. t., zongorán kíséri Reviczky István VII. o. t., hegedőn Bellán Matyás VIII. o. t. 6. Belezna A.: Eötvös „Bucu” ja. Előadja az ifjúság vegyeskara. 7. Dankla C.: Szimfónia. Előadják Feldmann Béla VI. o. t. és Dauninger Kornél II. o. t. 8. Jelenet Vörösmarty „Marót bán” jából. Előadják Offenberger Ferenc VIII. o. t. és Ribiczey Nándor V. o. t. 9. Beriot: I. hegedűverseny. I. tétel. Előadja Dauninger Kornél II. o. t. 10. perc szűnet. II. Liliomfi. Bobózat 3 felvonásban. Irta Sziglleti. Személyek: Liliomfi — Schumacher Ödön VIII. o. t. Kányai, korezmáros — Dvornák Miklós VIII. o. t. Erzsike, leánya — Vojnits Erzsike k. a. Szilvai, professzor — Klózel Oszkár VIII. o. t. Mariska, huga — Szondy Bella k. a. Id. Schwarz — Poszert Keresztély VIII. o. t. Ifj. Schwarz — Városy Karoly VI. o. t. Gyuri, pincér — Ribiczey Nándor V. o. t. Helyárak: Proscenium páholy 10 korona, a többi páholy 8 korona, földszinti ülőhely 2 korona, karzati ülőhely 40 fillér, állóhely 20 fillér. Kezdeté délután 6 órakor. Jegyek Kollár József ur könyvkereskedésében és az előadás előtt a színházi pénztárnál válthatók. A páholytulajdonosok elővételi joga április 19 éig fog fenntartatni. Feltűzések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Közgyűlés. A rabsegélyező egyesület vasárnapra hirdetett közgyűlése elmaradván, a közgyűlés jövő vasárnap folyó hó 17 én fog d. e. 11 órakor megtartatni a törvényesek polgári tanácstermében.

Szerencsétlenül járt levélhordó. Nagy szerencsétlenség történt tegnap reggel fél 8 órakor a bajai úton. A vonatról jövő postakocsi felborult és ezáltal a rajta ülők leestek, köztük Székér levélhordó is szerencsétlenül, hogy a kocsi kerekei alá került s azok lábát törték. A szerencsétlenség úgy történt, hogy mikor a postakocsi a legerősebb menetben volt, a hatsó kerék ktlő szége kiesett és a kerék a tengelyről legruult. Ezáltal a magas kocsi oldalra billent és a bakon ülő két levélhordó leest. Szerencsétlenségükre a lovakat nem lehetett megállítani s azok a kocsit tovább hurcolták. Székér levélhordó a kocsi alá került és a nehéz alkotmány átment lábain. Mindkét lába a combok táján eltört. A szerencsétlen levélhordót beszállították a kórházba.

Jubiláló jegyző. Id. Zsigmond Gyula Piros község jegyzője jövő hó 7-én tli meg szolgálatának 40 éves jubileumát. Ez alkalommal a bácsmezei jegyző egyesület Ujvidéken nagyszabású ünnepélyt rendez a tiszteletére a következő sorrendben: 1904. évi május hó 6 án délután és 7 én reggel az érkező vendégek fogadtatása az újvidéki vasuti állomáson és azok elszállásolása. Május hó 6-án este 8 órakor a már megérkezett vendégek találkozási estélye az Erzsébet-szálló éttermében. Május 7-én d. e. 11 órakor a vármegyei jegyzői egyesületnek rendkívüli közgyűlése az Erzsébet-szálló dísztermében. Ezen közgyűlés keretében: Kiss Gyula egyesületi elnök megnyitó beszédje. Az ünnepeltnek meghívására a küldöttség választása. Faller Alajos egyesületi főjegyző üdvözlő beszédje. Az egyesület emléktárgyának átadása. A járásbeli kartársak üdvözlő beszédje. Elnök befejező beszédje. 1904. május 7-én déli 1 órakor díszbeid az Erzsébet szálló termében.

Rohonyi Gyula a Kisfaludy-társaságban. A Kisfaludy-társaság legutóbbi ülésén utolsó pontnak Pekár Gyula bemutatta Rohonyi Gyula vendégnek néhány szép fordítását — Zmay J. Jovánovics költeményeiből — és eredeti költeményét. Kevesen tudták — írja a Budapesti Hírlap — hogy ez a Rohonyi Gyula: a képviselőház egyik régi, tekintélyes tagja, akit kintnő jogásznak ismer a közélet. A poézis mezején való eme látogatását a közönség szívesen vette és élénken megtapsolta.

Ügyvédből kereskedő. Utriusque juris doktor Taussig Izsó ügyvéd, a szabadkai ügyvédi kamara egyik kiváló tudású fiatal tagja, a „Jogélet” szerkesztője az ügyvédség gyakorlásáról lemondott. Az ügyvédből, aki az uri társaságnak kedvelt tagja volt, kereskedő lesz, aki ugyancsak előkelő helyet foglal el a társadalomban.

Ítélet sajtóügyben. Érdekes és a lapkiadókat közelről érdeklő ítéletet hozott tegnapelőtt a szegedi ítéltábla. Baics Vladimir zombori lakost a már megszünt „Bácsmezei Független Hírlap” kiadótulajdonosát a zombori törvényszék sajtórendőri vétség címén 50 koronára ítélte, mert a lapjában a „Függetlenségi párt zászlóbontása” és „Hírek a válságról” címmel cikkek jelentek meg. Főlebbezés folytán az ügy a szegedi ítéltáblához került, amely kedden foglalkozott vele. Bodnár Zsigmond dr. közvédő a tárgyaláson azt hangoztatta, hogy a politikai tényeknek kommentár nélküli való regisztrálása még nem politizálás. A tábla elfogadta ezt az érvelést és az első bíróság ítéletét megváltoztatva, fölmentette a vádlottat.

Az elhagyott gyermekek. A belügyminiszter a hatóságokat rendelettel utasította, hogy az elhagyott gyermekek védelméről szóló törvényt nagy lelkiismeretességgel hajtsák végre. Szorgosan nyomozzák ki, hogy nincsenek-e a gyermekeknek oly rokonai, kiknek kötelességük a gyermek eltartásáról gondoskodni. Különösen megkivánja a belügyminiszter, hogy a tartásra köteles rokonok keresetképtelenségét okmányilag, kis és nagy községekre nézve a főszolgabíró által megerősített községi bizonyítvánnyal igazolják. Az árvaszéki ügyészeket pedig figyelmezteti, hogy minden oly esetben, midőn az elhagyottság kimondása nem indokolt, a határozatot felebbezzék meg.

Esküvők Szakácsy Árpád kulai kereskedő folyó hó 11 én esküdött örök hűséget Till Reginának. — Váradi Gyula kulai tanító folyó hó 11 én vezette oltárhoz Ranabauer Juliskát Németpalánkán.

Megőrült uri nő. Szabadkáról írják: Bruck Ignác helybeli ügynök nején, akit már egy ízben mint gyógyult elmebetegét bocsájtottak el a lipótmezei tébolydából, a napokban ismét kitört az elmezavar. Már a délután folyamán a Nemzeti kávéházban és az utcán magára vonta a figyelmet viselkedésével. Állítólag férjét és gyermekét is bántalmazni akarta, mire hozzátartozói a mentőket hívták, akik a szerencsétlen ur asszonyt a közokórház megfigyelő osztályára szállították.

A nagyívó. Zentáról írják: Boros József Márton nem mindennapos bravureselkedetét mivel a napokban. Nem kevesebb, mint 78 deci vízzel öblögette végig száraz torkát. Történt ugyanis, hogy Boros betévedt a reudórszobába, ahol — szomját enyhítendő — vizet kért. A jó szívű rendőrök szívesen adtak neki vizet, de alaposan megjárták, mert a töltögetésbe iszonyatos módon belefáradtak. Boros ugyanis nem kevesebbet, mint 26 három decis pohárvizet (összesen 78 decit, tehát 8 litert) üritett le egymásután. Rendőreink megfogadták, hogy többé hasonló szívessegre nem vállalkoznak. Különben ugyancsak mesélik, hogy a télen másfél vederrel ivott meg egyszerre. Ez aztán rekord az ivás terén!

Értesítés. A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden április hó 24. napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. kertletti iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

A cirkusból. A Wollner-féle cirkusz, melyről a multkoriban hirt adtunk, szép támogatás mellett működik. Tegnap volt a jutalomjátéka a híres biciklistának Riedesser Rupertnek. A közönség nagy számmal jelent meg az előadáson, melyen a jutalmazott valóban bámulatos produkciókat végzett. A közönség minden piecet lelkesen megtapsolt. Mától kezdve nagyon érdekesek lesznek a birokversenyek, melyeken Paskovszki a társulat nagyerejű atletája mérkőzik meg a jelentkezett városunkbeli erős férfakkal. A cirkuszban naponta új műsor van, ami a közönségnek kiváló szórakozást nyújt.

Hurokra került rablóbanda. Hatalmas fogást csinált f. hó 8-án a moholi rendőrség. Elfogott egy szervezett 7 tagból álló rablóbandát, Nagy Barna József ország-szerte körözött rablóvezérrel együtt. E banda egész Bács- és Torontálmegye közbiztonságát veszélyeztette nap nap utáni betöréseivel és rablásaival, úgy hogy „Kánya” vezér valóságos „Rózsa Sándor”-ja volt e vidéknek.

Hogy lehet nagy hasznot elérni a baromfitenyésztésből? Csak úgy és akkor, ha olvassuk és megismerjük azokat a nagyfontosságú és nélkülözhetetlen eljárásokat, melyek a sikert biztosítják. E szempontból a gazdák, baromfikedvelők és tenyésztők figyelmébe ajánljuk a „Baromfitenyésztés” című képes heti szaklapot, amelyet Hreblayné Dedinszky Adél szerkeszt. E szakfolyóirat felöleli a gazdasági- és sportbaromfi-, éneklő- és díszmadár-, galamb és házinyul tenyésztési és értékesítési kérdéseket. A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagy számú cikkeket mindig a legjelesebb tenyésztők írják. A lap hetenkint 12-16 oldal terjedelemmel és igen szép illusztrációval jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve. Előfizetési ára egész évre 8 kor., 1/2 évre 4 korona. Aki 3 egész évi előfizetést szerez s annak egész évi előfizetési díját a 8 koronát egyszerre beiktatja, az egy éven át ingyen kapja tiszteletpéldányként a lapot. Mutatványszámot ingyen és bérmentve szívesen küld a kiadóhivatal, Budapest, VIII., Nap utca 19. Ugyanott megrendelhető a „Tyuktenyésztés” című II-ik kiadást ért baromfitenyésztési szakmunka, amelyet Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő irt s amely 200 oldalon, 90 képből ismerteti a tyuktenyésztési tudnivalókat és fajtákat. Ara 3 korona 20 fillér. Ugye szaklap, mint e munka egyetlenegy törekvő tenyésztő kezéből sem hiányozhat.

Tenisz-bérlés.

A zombori korcsolyázó-egyesület a következő hirdetemény közlésére kérte fel lapunkat:

A zombori korcsolyázó-egyesület ezennel közölni teszi, hogy a zombori városi parkban lévő két teniszpályára ezennel bérlést nyit. A bérlétfeltételek a következők: Az egyesület a pályák használatáért fizetendő óradíjak nagyságát az illető órák a játéka való megfelelőbbesége szerint három osztályban állapította meg; a pályák bármelyike: I. délután 5-6 vagy 6-7 óra között egy órai használatra 2 kor. 20 fill.; 2. reggel 6-7, vagy 7-8, vagy 8-9, vagy délután 4-5 órák között 80 fillér; 3. a többi órák bármelyike 40 fillér. Ezen díjak épúgy értetnek az esetben, ha a pályát csupán egy játékos használja, mint akkor, ha akárhányan játszanak rajta. — Ezenkívül heti, havi és idénybérlést is nyit az egyesület. És pedig: I. A 2 kor. 20 filléres órák valamelyikének lefoglalása egy hétre 16 kor., egy óra 48 kor., egész idényre pedig 90 kor. II. A 80 filléres órák bármelyike egy hétre 5 kor., egy óra 16 kor., egész idényre 40 kor., III. A 40 filléres óráké egy hétre 2-40 kor., egy óra 8 kor., egész idényre 30 korona.

Minden díj előre fizetendő. — Egy hét 7 naptól, egy hó 30 naptól áll. — Az idény tart április 17-től október 15-ig. — Ezen árakba csupán a pálya, középső háló, labdakosarak és jelzőórák használata van beleértve. Labdaverőket és labdákat jutányos áron lehet majd az egyesületnél óraszámra bérelni, vagy kiki hoz magával. A labdaszedő gyerekekről az egyesület csak annyiban fog gondoskodni, hogy mindig lesz odakünn kellő számú labdaszedő, akik a közönségnek rendelkezésére fognak állani, de külön díjazás mellett; kiki úgy díjazza a labdaszedőjét, ahogy vele megegyezett; a megszokott díj 1 gyerekeknek 1 órára 20 fillér. Az egyesülettől bérebe vett pályákon a hálóknak, esetleg lapdáknak és labdaverőknek a rendes kopástól eltekintett rongálásáért első sorban az illető bérlő, másodsorban maga a játékos felelő kártérítés erejéig.

Egy-egy órára bérelni a pályák feltűgyeletével megbízott s állandóan a pályák közelében található egyesületi szolgánál lehet. A heti, havi és idénybérléseket az egyesület titkára intézi.

Az egyesület a bérlőkkel szemben fenntartja magának azt a jogot, hogy esős időben, ha a pályák átmedvesedvén, a játék által rongálódhatnak, az egyesületi teniszigazgató a játékot minden további felelősség nélkül betilthassák akár az egyik, akár mindkét pályán. Ha azonban valamelyik heti bérlő több mint három egymásután következő napon a játékból ily okból eltartatnék, az ily eltartott 4-5-6-7 napra eső bérösszeg neki készpénzben visszatérítetik. Havi és idénybérlők ily visszatérítésre igényt nem tarthatnak.

Minden bérlő köteles az egyesület által föllálandó pályaszabályokat pontosan betartani; a szabályok legfontosabb pontja a következő lesz: Csakis teljesen saroktalan, gummitalpu cipőkben szabad a pályákra lépni; aki ezen szabály ellen vét, a teniszigazgató fölszólítására a pályát azonnal el köteles hagyni és első esetben 5 korona bírságot fizet az egyesület pénztárába, ismétlődés esetén azonban a további játéktól eltartatik s bérletének lejártá után a további bérléthez kizáratik. A cipőn lehet azonban tisztán gummi-ból készült sarok, de legföllebb 1 cm. magasságú. A többi szabályok később fognak közöltetni. A teniszigazgató Csávósy Lajos ur.

Bérelni lehet folyó hó 17-én vasárnap délelőtt 1/2 9 órakor az egyesület titkáránál (Erzsébet-körút 103. sz.) Előjegyzés nem fogadható el. Az idénybérlők már ugyanaznap jogaikba lépnek.

Zombor, 1904. április hó 13-án.

A zombori korcsolyázó-egyesület megbízásából:

dr. Késmárky Béla,
egyesületi titkár.

NYILTTÉR. *)

Bucsujszó.

A bácsujlaki birtelen halálozás folytán megüresedett plébániára a főt. főegyházmegyei hatóság által küldetvén, az idő rövidsége miatt minden jó barátomtól külön el nem búcsúzhattam. Ez uton mondok mindannyi jó barátomnak és ismerősömnek Isten hozzádot!

Pfaltz Jakab,
bácsujlaki adminisztrátor.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

531. szám.

1904.

Hirdetmény.

Nemesmilitics község előljárósága közölni teszi, hogy a község tulajdonához tartozó

székes gyógyfürdő

a hozzá tartozó berendezésekkel, valamint a kapcsolatos italmérési joggal együtt az **1904. évi idényre folyó évi április hó 17-én (vasárnap) délután 4 órakor** Nemesmilitics község-háza tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen **haszonbérbe** fog adni.

A feltételek a jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Nemesmilitics, 1904. április 9.

2-2

Előljáróság.

Gyorsan és keményre száradó szobapadlófénymáz

Borostyánkő olajfénymáz.

Linoleum és zománccfénymáz festékek.

Szobapadló kenőcsök

legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló

szeszfénymázak

Olajfestékek minden színben.

Kocsimázolóok részére:

„Hintó“-fénymáz (legfinomabb angol)

„Schleif“-fénymáz

„Lazur“-fénymáz

„Kocsi“-fénymáz

„Kerek“-fénymáz

„Japán“ és

„Allvány“-fénymáz

valamint az összes anyagok és kellekek festők, mázolóok és fénymázolóok részére **gyári áron kaphatók:**

Gergurov Dániel

vas-, szén- és festék kereskedésében

Zomborban,

Kossuth Lajos- (fő-) utca.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Megjelent! Az éjfél nap országában. Svédország.

Tizenhét színnyomatu képpel illusztrált
utirajzok. 3—3

Irtá: VÉRTESI KÁROLY.

Ára vászonkötésben 4 korona.

Postadíj 20 fillér.

Kapható szerzőnél Zomborban.

1864/1904.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Katymár községben leköszönés folytán megüresedett községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhivom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. évi május hó 5-ig annál is inkább nyujtsák be, mert az elkésztett érkezett folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Ezen állás évi javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetendő 258 kor. készpénz.

Szüléseknél való segédkezésért 1 korona 20 fillér.

Teljesen vagyontalanoknál a segédkezés ingyen teljesítendő.

Bácsalmás, 1904. január 19.

Szutrély Lipót,

2—1

főszolgabíró.

Bútor,

hálószoba, szőnyegdivány, fürdőkád és mindenféle háztartási cikk elutazás miatt **eladó** Juhász-utca 163. sz. alatt. 3—2

346. szám.

1904.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbíró-ság 1904. évi Sp. III. 1/3. számú végzése következtében dr. Mayer Nándor zombori ügyvéd által képviselt Mayer Alajos báttaszéki lakos javára Maurer Dénes zombori lakos ellen 220 kor. és járulékaik erejéig 1904. évi január hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 678 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok és jég-szekrény nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró-ság 1903. évi V. 182/3. számú végzése folytán eddig összesen 43 korona 46 fillérben bírólá-g már megállapított költségek erejéig Zomborban, alperes lakásán leendő eszköz-lésére 1904. évi április hó 23-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fog-nak adatni.

Zomborban, 1904. évi április hó 6-án.

Cservenka Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

435. szám.

1904.

Pályázati hirdetmény.

Ósztapár községben elmozdítás foly-tán üresedésbe jött rendőrzetetői állásra folyó évi április hó 30-iki határidő-vel pályázat hirdettetik. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy eddigi al-kalmaztatásukat feltüntető bizonyítvá-nyaik és katonakönyvükkel felszerelt kérvényüket fenti határidőig alulírt elől-járóshoz terjesszék be.

Az állással utólagos havi részletek-ben esedékes 640 korona fizetés van egybekötve, melyből a ruházat a rendőr-vezető által szerzendő be. A felszerelést és fegyverzetet a község adja.

A pályázat feltételei:

1. Ósztapári lakos vagy illetőségű a pályázatból kizáratik.

2. A pályázónak kérvényét magya-rul kell írnia s a magyar nyelvnek szó-ban és írásban bírását hatósági bizo-nyítvánnyal igazolnia.

3. A pályázónak kiszolgált kato-nának kell lennie, — a jó bizonyít-vánnyal elbocsátott csendőrök előny-ben részesülnek.

Ósztapár, 1904. évi április hó 7-én.

Milits Szvetozár, Velits Miklós,
jegyző. 2—2 bíró.

307. szám.

1904.

Pályázati hirdetmény.

Kulai járáshoz tartozó Bácskeresz-tur községben ujonnan rendszeresített és évi utólagos havi részletekben felveendő 500 korona fizetéssel javadalmazott köz-ségi dijnoki állásra pályázatot hirdetek. Felhivom az ezen állást elnyerni óhaj-tókat, hogy kérvényeiket f. évi május hó 10-ig hozzám annál is inkább nyujt-sák be, mert az ezen időn túl érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Kula, 1904. április 8.

Radich Aladár,

3—2

szolgabíró

401. szám.

1904.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. törvényszék 1902. évi V. 9605. számú végzése következtében dr. Balogh Ernő zombori ügyvéd által képviselt Nuszpl György sztanisiesi lakos javára Molnár István és dr. Pataj Sándor zombori ügyvéd ellen 216 korona 40 fillér és járulékaik erejéig 1904. évi március hó 14-én foganatosi-tott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 870 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 zongora és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró-ság 1904. évi V. 498/4. számú végzése folytán 216 kor. 40 fil. tőkekövetelés és eddig összesen 54 korona 56 fillérben bírólá-g már megállapított költségek erejéig Zomborban, II. rendű alperes lakásán leendő eszközlésére 1904. évi április hó 23. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándé-kozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fog-nak adatni.

Zomborban, 1904. évi április hó 6-án.

Cservenka Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

Lapunk kiadóhivatalá-ban egy jó házból való fiú **TANONCUL** felvétetik fizetéssel.

NAGY BUTORELADÁS.

NAGY BUTORELADÁS.

Van szerencsém a n. é. butorvásárló közönséget megnagyobbított és egész ujonnan felszerelt **butoraru raktáromnak** szíves meglekintésére tiszte telettel meghívni.

Minden vevő, a ki bármiféle butort vásárolni kíván, saját érdekében eszelekszik, ha legelső sorban is

BUTORÁRU RAKTÁROMAT

látogatásával megtiszteli és arról meggyőződést szerez, hogy nálam, igényeinek megfelelőleg minden, mi csak lakberendezéshez szükséges, az egyszerűbbtől a legdiszesebbeni kivitelig, nagy választékban, **meglepő jutányos árak mellett** beszerezheti.

Nagy választékos készletet tartok raktáron teljes

HÁLÓ-, EBÉDLÓ-, SZALON- ÉS IRODAI BERENDEZÉSEK, B,

SZECESSZIÓ-, BAROK-, ANGOL- ÉS RENAISSANCE KIVITELBEN,

szintén egyes butordarabokban, u. m.:

diszbutorok és különböző szekrények, ágyak, asztalok, székek, divánok, tükrök, képek, függönyök, asztal- és ágyterítők, vasbutorok, stb. stb.

kivételesen szépen és I. minőségű jól dolgozott árukban, úgy hogy teljes bizalommal vállalok írásbeli kezességet bármely nálam vásárolt butordarabért.

A n. é. butorvásárló közönség szíves megtiszteltetését kérve teljes tisztelettel

6—6

ADLER ADOLF,

kárpitos és butorkereskedő.

ZOMBOR, Kossuth Lajos (fő) utca,
csak a Takarékpénztárral szemben.

NAGY BUTORELADÁS.

Szőlősgazdák figyelmébe!

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,
épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajánlja saját készítményű, jó minőségű

PERMETEZŐIT.

2 évi jótállás!

25-5

2 évi jótállás!

Kérem a címre figyelni.

Kérem a címre figyelni.

Üzletáthelyezés végett

az összes raktáron lévő cikkek

a legújabb kelmék,

vásznak

fél árban

adatnak el.

Uri és női selyem nap- és esőernyők

2 frttól feljebb.

5-4

Tuna Gusztáv

fő-utca, Teltsch üzlete mellett.

Kérem a címre figyelni.

Kérem a címre figyelni.